

Europese deregulering gaat ten koste van mens en milieu

We vergeten het wel eens, maar de Europese Commissie is heel goed in het maken van regels. In Nederland klagen we graag over de soms onbegrijpelijk lange verordeningen en richtlijnen die Brussel over ons heen uitstort. Toch zijn het juist deze wetten die het klimaat, onze natuur en gezondheid beschermen en tegelijkertijd de Europese economie versterken.

Het Europese beleid op het gebruik van F-gassen, zogeheten superbroeikasgassen, is daar een goed voorbeeld van. Sinds de invoering van de Europese F-gassenwet in 2015 daalt het gebruik van deze schadelijke gassen gestaag (Europese Commissie, 2026a). Deze wet vormde de blauwdruk voor internationale actie: het

Kigali-amendement. De uitvoering zorgt naar schatting voor een beperking van de mondiale temperatuurstijging van 0,4 graden (EU, 2024). Met de aangescherpte voorstellen uit 2022 wordt de afbouw van F-gassen versneld, onder meer in warmtepompen en koelsystemen, met een volledig verbod op fluorkoolwaterstoffen tegen 2050. Die aanpak werkt: niet alleen dalen de uitstootcijfers, de zoektocht naar alternatieven jaagt ook innovatie aan (ATMOsphere, 2022). Zo maken regels uit Europa echt het verschil.

Maar terwijl de EU toen nog zichzelf op de borst klopte vanwege haar duurzame voortrekkersrol, lijkt men inmiddels een andere weg te zijn ingeslagen. De Europese Commissie grijpt het rapport van Draghi (2024) – waarin wordt gepleit voor investeringen in het Europese verdienvermogen – vooral aan om te ‘simplificeren’, oftewel het uitvoeren van een trumpistische dereguleringsagenda. Met het openbreken van recent aangenomen wetgeving voor onder meer chemische stoffen en pesticiden haalt de Commissie zelfs pas verworven, essentiële garanties voor de bescherming van mens en milieu onderuit.

Nederland heeft juist veel baat bij stevige Europese regels, bijvoorbeeld rond water. Wat stroomopwaarts wordt geloosd, belandt uiteindelijk in onze delta, met als gevolg dat ons water tot het vuilste van Europa behoort (Brouwer, 2026). Los van dat je daar uit milieu- en gezondheidsoogpunt iets van kunt vinden, kost het ons ook gewoon heel veel geld. De drinkwaterbedrijven luiden al de nood-



BAS EICKHOUT

Voormalig co-voorzitter van de Groenen/EVA in het Europees Parlement

klok over stijgende kosten (De Groene, 2026). Tel daar nog eens de kosten van PFAS-vervuiling bij op (voor de EU geraamd op zo'n minimaal 440 miljard over de komende twintig jaar; Europese Commissie, 2026b), en je begrijpt waarom het wenselijk is dat er Europese milieustandaarden zijn waar iedereen zich aan dient te houden.

Gelukkig heeft het parlement recentelijk definitief ingestemd met de herziening van de Kaderrichtlijn Water, waarbij we aanzienlijke vooruitgang hebben geboekt met de invoering van nieuwe waterkwaliteitsnormen, inclusief normen voor PFAS en TFA. Ook verwachten we aan het eind van het jaar het definitieve advies van het Europees Agentschap voor chemische stoffen over een PFAS-verbod, waar de Commis-

sie beloofd heeft opvolging aan te geven. Er is een zo strikt mogelijke ban nodig op alle soorten PFAS, naar analogie van de F-gassenwet.

Dit type Europese regels blijft nodig. De markt houdt niet uit zichzelf rekening met milieu-externaliteiten. Dankzij de Europese emissiehandel komen we nu eindelijk in de buurt van serieuze prijzen op CO₂-emissies. Milieu- en gezondheidsschade zijn echter nauwelijks verrekend in de prijs van onze producten. Er komt een moment – sneller dan we denken – dat we de rekening van deze lakse houding gepresenteerd krijgen. Misschien ontpoppen economen zich tegen die tijd wel tot de nieuwe milieulobbyisten. Laten we de Europese druk en regels koesteren die de schade beperken.

Literatuur

ATMOsphere (2022) *Accelerating the EU's shift towards natural refrigerant domestic heat pumps*. ATMOsphere Rapport, juni. Te vinden op atmosphere.cool.

Brouwer, R. (2026) *Naleving Europese richtlijn voor waterkwaliteit is in belang van Nederland*. ESB, te verschijnen.

Draghi, M. (2024) *The future of European competitiveness: A competitiveness strategy for Europe*. Europese Commissie Rapport, september. Te vinden op commission.europa.eu.

EU (2024) *Regulation (EU) 2024/573*. Official Journal of the European Union, 20 februari. Te vinden op eur-lex.europa.eu.

Europese Commissie (2026a) *About F-gases: Explore the impact of F-gases on our climate and the EU's role in reducing them*. Te vinden op climate.ec.europa.eu.

Europese Commissie (2026b) *The cost of PFAS pollution for our society: Final report*. Rapport, januari. Te vinden op op.europa.eu.

Groene, H. de (2026) *Afnemende kwaliteit waterbronnen verhoogt kosten drinkwater*. ESB, te verschijnen..